

інноваційної та суспільно-корисної діяльності у діяльність по «освоєнню» та «каналізації» коштів державного бюджету.

Процеси монополізації та одержавлення економіки на зламі ХІХ–ХХ ст. отримали подальший розвиток і остаточне завершення в радянську добу, коли відбулося знищення самих інституційних основ підприємницької діяльності. Таким чином у результаті формування та деструкції ринкового середовища у вітчизняній економіці під дією урядового протекціонізму, іноземного капіталу, становлення та зростаючого впливу фінансово-промислових та фінансово-політичних груп, державного монополізму відбулася деформація інституту підприємництва як основи інноваційного розвитку та конкурентоспроможності національного господарства.

На сучасному етапі вектором оптимізації державної регуляторної політики в сфері підприємницької діяльності має стати протидія компраторському та перерозподільному спрямуванню бізнесу та сприяння розвитку соціально-відповідального підприємництва на основі формування й укорінення базових інститутів демократичного суспільства.

Чуткий Андрій Іванович,
доктор історичних наук, професор кафедри історії та теорії
господарства ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», директор Музею
історії університету

ПІДПРИЄМНИЦТВО – НАЦІОНАЛЬНА РИСА УКРАЇНЦІВ, НІВЕЛЬОВАНА НИЗКОЮ ІСТОРИЧНИХ ЗЛАМІВ

Український етнос від моменту свого оформлення у ранньому Середньовіччі характеризувався особливим духом підприємництва. Під цим ми розуміємо не лише особливу увагу і пієтет до господарської діяльності, а в першу чергу схильність до нового, здатність ризикувати, активну життєву позицію та позитивне ставлення до примноження багатства, що на загал не були властиві для західної (європейської) цивілізації доби Середньовіччя.

Саме така ментальна установка обумовила ту обставину, що українці змогли швидко опанувати величезними теренами Східної Європи; зайняли найбільш небезпечні для проживання прилеглі до Степу (зони панування войовничих номадів) землі, оскільки вони мали особливо вигідне розташування для контролю за євразійською торгівлею та мали інші бонуси з економічної точки зору.

Нажаль, посилення іноземної агресії і поглинання українських земель іноземними державами (у ХІV–ХV ст.) уповільнили наш господарський поступ. При цьому всі метрополії послідовно проводили політику перетягування на свій бік або винищення найбільш активної частини українського етносу (а отже й підприємців). При цьому особливий наголос робився на економічну сферу життя: магдебурзьке

право поширювалось перш за все на неукраїнське населення, усуваючи українців від участі у ремеслі і торгівлі; а в аграрному секторі монопольне становище посіли іноземні або денаціоналізовані феодали.

Боротьба за відновлення української державності, а відповідно і самостійності в економічній сфері, середини XVII, початку XVIII та початку XX ст. завершилась поразкою, щоразу ведучи до фізичного знищення найбільш підприємливої частини українського етносу і водночас призвела до посилення пасивності як своєрідного елементу самозбереження – відтепер бути малоактивним стало більш доцільно.

Вербова Оксана Степанівна,
доктор економічних наук, доцент, професор кафедри
теоретичної та прикладної економіки, Львівський
торговельно-економічного університет

УКРАЇНСЬКЕ ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В ГАЛИЧИНІ НА ЗЛАМІ XIX–XX СТОЛІТЬ

Формування інноваційної моделі економіки визнане на державному рівні стратегічним пріоритетом незалежної України, яка прагне інтегруватися до європейського співтовариства. У цьому контексті особливо актуальним є відродження національної традиції формування і розвитку інноваційного підприємництва та активного залучення її досвіду. Інституціональне поле Львова в останній третині XIX ст. сприяло зародженню модерної індустрії будівельних матеріалів та будівельних проектів. У таких умовах розпочиналася професійна діяльність інноватора-підприємця Івана Левинського. Перші зв'язки І. Левинського з львівським осередком технічної освіти відносяться до раннього періоду його біографії – часів, коли вісімнадцятилітній юнак, син директора народної школи в Долині, приймає рішення здобувати знання дипломованого спеціаліста в одній з високих шкіл Львова. Ще учнем юний І. Левинський вирішує, що відмовиться від кар'єри духовної особи, традиційної у родині. Університетські факультети, на які найохочіше вступали Іванові ровесники, також його не приваблюють. І. Левинський обрав Львівську технічну академію – заклад, який на взірць аналогічних інститутів Відня і Праги готував фахівців у галузі інженерних дисциплін. Розпочавши навчання на загальнотехнічному курсі у 1869 р., майбутній професор та інноватор-підприємець успішно закінчує 1874 р. уже відділ інженерії (у 1872–1873 навчальному році на базі єдиного курсу організовано три відділи – будівництва, інженерії і хімії).

Свою інноваційну діяльність Іван Левинський розпочинав від найпростіших робіт: проектування інтер'єрів, екстер'єрів, креслень вікон, дверей тощо. Уже впродовж 1880 – 1890-х рр. він досягає блискучих фахових успіхів. Його архітектурне бюро проектує найкращі споруди тодішньої Галичини. Заснована ним будівельна фірма з виробництва матеріалів для будівельного промислу стає